

§ 4. JAK BY DOMÁCÍ ASSEKURACE NA BLAHOBYT NÁRODNÍ PŮSOBILA?

Závist a lenost do nebe nedá.

Kdyby každý rolník, dobytkář, zahradník, řemeslník, průmyslník, slovem každý občan byl pro pád neštěstí, v morovém pádu dobytka pojištěn proti žebrotě, hladu, bídě, zdaby touto vzájemnou a lacinou pomocí národní blahobyť vůbec i každého jednotlivce znamenitě se nezmnožil a nepojistil? Jakmile by každý občan povinen byl, aby ku všeobecné pojišťovně malým ročním příspěvkem přistoupil, zdaby se všichni vzájemně nepodporovali? A to je vlastně duch křesťanské lásky, kterej nás Christus Pán, spasitel národův, slovem a příkladem tak vznešeně učil. Tak by »*spojenými silami*« chudoba nešťastných vzala za své, a síla žebráků by ubylo. A to by za nějaký půlzlatník nebo zlatník, jej kolikráte za cizinské tintěry, za hračky, zbytečně vydávají, docíleno bylo. Není to pěkná věc, kdy se proti neštěstí, pohromám, chudobě a žebrotě za malý peníz v národě svém pojistiti mohu?

Jsa každý v okresní nebo krajskej pojistovně zapsán, bude od sousedů svých bedlivě pozorován, a tím docíleno *větší ostražitosti* po obcích, aby oheň, pro nedbalost nebo hloupost lidskou zbytečně budovy a zásoby naše nesežíral, zavlečený mor dobytek nemořil. Nebo čím více by se požáry a jiné nehody množily, tím větší příplatky by časem každého svíraly. Zde by jediné *ostrážitost*

vzájemná požáry obmezovala, kterou každý v moci své má. Dřívější pokolení dávalo pilně na jiskru pozor řkouc: *nedej jiskře ohněm býti*, a teď si děti s ohněm pohrávají.

Poznam. Bohužel, že v měsíci srpnu a říjnu r. m. ve Hradecku každý téměř večer 1—3 požáry majetnost a úrodu sežíraly. Lehkomyšlnost a neopatrnost naše nám takto za 50 let celé Čechy vypaluje. Jak může býti takový národ zámožným a mocným? Jaká toho příčina, že tolik požárů za našeho věku zůří? Za dřívějších časů bylo více dřevěných budov a slámou krytých a požáry po řídku znikaly? Stavby jsou teď důkladnější, a tolik záhubných požárů! Je to věc důležitá, velmi do živého jdoucí, a proto třeba, by veškerá hospodářská jednota silně svou pozornost na pohromu tuto obecného blahobytu v čas obrátila.

Lučba rozněcování a užívání ohně svými nálezy velmi usnadnila; o to se dosud nepostarala, by snadné rozžehání ohně tak neškodilo. Pomníme na to, že záhevky (zápalky, sírky) ledakdes se válejí rozházené, že děti je rozžehnouti dovedou. Každý kuřák balíček zápalek při sobě nosí. Opilý člověk, třeba jinak rozumný, ale rozumu svého opilstvím zbavený, snadno sobě sírkou zaškrtně. Za mého mládí rozněcovali oheň křemenem a ocelovým křesadlem, ani děti ani opilec nemohli rozžahnouti oheň, udělati světlo. Také málo požárů. Teď leckams odletnuvši hlavička (palička) od sírky ostává nepovšimnuta. Kuřáci doutníků také již velké požáry roznitivše, velmi obecnému dobru uškodili. Kouření tabáku tak se po

náhodě rozlezlo, že mládež u nosu si čudí za hrdinství a za znak mužnosti to pokládají. Nádeníci ve stodole, u sena, po hůrách kouření se zdržeti nemohou.

Každý občan, ať majetný nebo nemajetný, v okrese pojistovny národní meškající, nabyt by *značnej podpory a věčšihó úvěru (kreditu)*, a proto by svou stavbu důkladněji a pevněji provedl, důkladnější stavby tak snadno požáry neshltnou, aniž požáry zveličejí. Tehda požáry (ohně) by řidly, Svrchovaný čas, aby zákonodárstvo proti požárům a jich příčinám vystouplo.

Kdyby požár, buď zlomyslností domácí nebo zahraničnou — neboť násilníci, dobyvcové a tyrani národův zlaštní paliče tajně posilávali, jak nám kroniky naše vypravujou — záhubněji v okrese pojistovny zuřily, pokladna vzájemnej podpory byla by brzo vyčerpána.*) a příplatky by hojněji

*) Jak zahraničné assekurace si pomáhají, příklad pěkně okáže, jehož mně velevážený místopředseda p. Frant. Grégr, představený na Březhradě podal. V říjnu m. r. vyhořely na Březhradě 4 čísla až do základu. Jedno číslo pěkně opravené na 1100 zl. assekurováno, dostalo jen 300 zl. Takové srážky zhusta se dějí. Assekurace vysílajíce své dobře platěné agenty na komisse ztrhujou pohořalým, co jen libo, a proti tomu žádného dovolání není jak to už ve stanovách stojí. Takovým pagatelem věru pohořalým není pomoženo, a nejbližší okolí musí jim pomahati z bídy, a sice povozem, slamou a jinou picej pro dobytek, i s bytem a chlevem. Teda okolí takové platí dvojí assekurací,

žádány byly. Aby se to nedělo, a peněžitá síla národní pojistovny doma zrůstala, příspěvky časem menšeny byly, bude o *vhodný, důrazný, hasivý pořádek* postaráno, a všechny obce v okrese pojistovny budou v pomoci *účinnější a pečlivější*, aby co nejdříve zkáze, škodě a chudobě hráz položena byla. Ani dříve války tak nepustošily naše vlastě, nekazily obecné dobro, jako nynější samodílné požáry.

§ 5. ASSEKURACEMI VŠEHO DRUHU VÝNOSNĚJI OPRAVÍME ORBU A JEJÍ PRŮMYSL.

Pravdu mnohými slovy líčiti netřeba.

Učitelové národního hospodářství tomu silně raději, aby pilně o mrvu pečováno bylo. Na radu tuto i drahé guano z Ameriky kupováno. Avšak orba velkým vydajem stížena málo ponese. U nás by se to snadnějším způsobem docílilo, kdybychom *pojistovny* buď *okresné* nebo *krajské proti pádu*

do měšců špekulantů za hranicemi, a pohořalým doma.

Tak p. Frant. Grégr platí sám přes 300 zl. assekurace, a pohořelým svázel cihly, dříví, podporoval je potravou, šatstvem, pícej pro dobytek, chlevem; teda platí zas druhou assekurací podporuja šlechetně krajany své. *Že jim i. díl, k assekurací dopisoval* statně se jim ujímaje, slove a činem jim pomáhaje, netřeba připomínati, a to je čist zameškání i útrata. Takováma občanu všechna účta!